

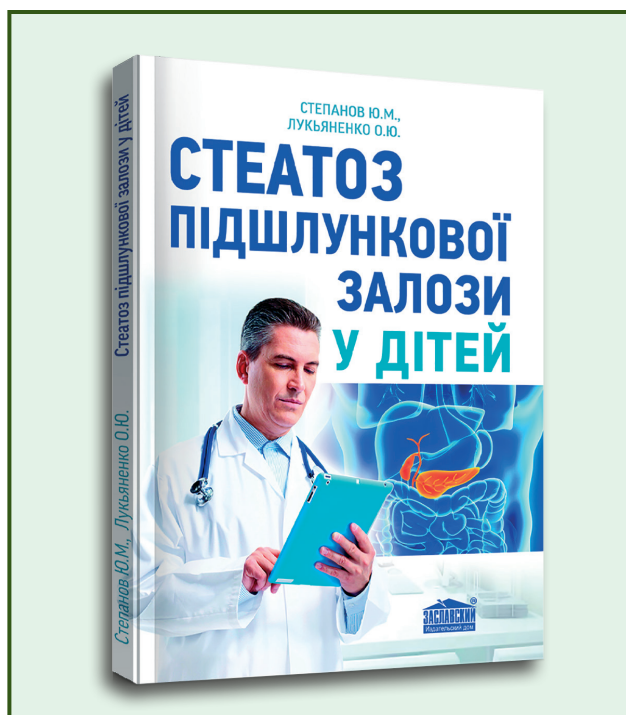
Рецензії на монографію «**Стеатоз підшлункової залози у дітей**» (автори — проф. Степанов Ю.М., н.с. Лук'яненко О.Ю.)

For citation: Gastroenterologia. 2020;54(2):124-125. doi: 10.22141/2308-2097.54.1.2020.206231

**Рецензія Н.В. Харченко, д.м.н., професора,
члена-кореспондента НАМН України,
завідувача кафедри гастроентерології, ендоскопії і дієтології
Національної медичної академії післядипломної освіти
імені П.Л. Шупика (м. Київ, Україна)**

Монографія присвячена вивченню етіопатогенетичних, діагностичних аспектів та клінічному значенню стеатозу підшлункової залози в дітей. Неалкогольна жирова хвороба підшлункової залози визначається як пов'язане з ожирінням накопичення жиру в підшлунковій залозі в пацієнтів з ожирінням та надмірною вагою при виключенні вторинних причин жирової дистрофії. Дані щодо поширеності панкреатичного стеатозу обмежені через відсутність стандартизованих скринінгових тестів. Проте результати нещодавніх досліджень із використанням комп'ютерної томографії продемонстрували, що стеатоз підшлункової залози зустрічається приблизно в 10 % дитячої популяції та виявляє асоціацію з наявністю метаболічного синдрому та його компонентів. Тому великий інтерес становить робота, присвячена діагностиці та прогнозуванню ризику стеатозу підшлункової залози в дітей.

Дослідження стеатозу підшлункової залози з використанням новітніх неінвазивних методів (стеатометрія й еластографія) є інноваційними в Україні. Уперше встановлені предиктори розвитку стеатозу підшлункової залози в дітей та вивчені функціональні особливості підшлункової залози у зв'язку з її структурними змінами. Авторами монографії викладені в доступній формі нові дані про значення та роль стеатозу підшлункової залози з позиції впливу ектопічного жиру як на внутрішню, так і зовнішню секрецію підшлункової залози. Окреслені перспективи подальших досліджень у цьому напрямку.

Таким чином, монографія «Стеатоз підшлункової залози у дітей» авторів проф. Ю.М. Степанова, н.с. О.Ю. Лук'яненко присвячена актуальній темі, включає новітні підходи до діагностики та профілактики патології підшлункової залози та рекомендується до видання.

**Рецензія Г.В. Бекетової, д.м.н., професора, завідувачки кафедри
дитячих і підліткових захворювань
Національної медичної академії післядипломної освіти
імені П.Л. Шупика (м. Київ, Україна)**

У структурі дитячої гастроентерологічної патології вагоме місце посідають хвороби підшлункової залози. Так, панкреатити становлять від 15 до 25 % (за даними різних авторів) гастроентерологічної захворюваності, вражаючи до 3,1 % дитячого населення України. Варіабельність епідеміологічних даних пов'язана зі складністю патогенетичних механізмів розвитку патології підшлункової залози, відсутністю уніфікованої класифікації і єдиних методичних підходів до виявлення цієї патології та її лікування. Для пацієнтів із надмірною вагою й ожирінням спектр ураження підшлункової залози розширився з нещодавнім введенням поняття стеатозу підшлункової залози. Дослідженнями останніх років продемонстровано, що підшлункова залоза піддається впливу цілої групи захворювань. Отже, не викликає сумнівів значна актуальність даної патології.

Монографія, що стосується даної проблеми, є дуже важливою й актуальною, особливо для практичних лікарів. Монографія написана згідно з існуючими вимогами вищої школи. Автори особливу увагу приділили питанню етіології та патогенезу, клінічній та лабораторно-інструментальній діагностиці, відповідно, розібрані клінічні випадки пацієнтів із даним патологічним станом та розібрані конкретні шляхи діагностики та терапевтичної корекції.

Монографія написана чіткою, зрозумілою мовою; структурована відповідно до вимог, що встановлені.

Отже, монографія Ю.М. Степанова, О.Ю. Лук'яненко «Стеатоз підшлункової залози у дітей» має бути корисною для гастроентерологів, дитячих гастроентерологів, педіатрів, сімейних лікарів, наукових співробітників та рекомендується до видання.

**Рецензія В.П. Шипуліна, д.м.н., професора, директора
Національного музею медицини України, завідувача кафедри
внутрішньої медицини Національного медичного університету
імені О.О. Богомольця (м. Київ, Україна)**

Монографія авторів Ю.М. Степанова, О.Ю. Лук'яненко присвячена вивченню епідеміологічних, етіологічних, патофізіологічних, клініко-діагностичних та терапевтичних аспектів стеатозу підшлункової залози в дітей. Актуальність досліджуваної проблеми не викликає жодних сумнівів у зв'язку з пандемічною поширеністю ожиріння й асоційованих із ним дисметаболічних захворювань у дитячому віці, складнощами діагностики і курації пацієнтів зі стеатозом підшлункової залози, зумовленими поліморфізмом клінічних проявів захворювання і недостатньою ефективністю існуючих терапевтичних стратегій.

Монографія на сьогодні, безумовно, є новаторською в найскладнішому розділі педіатричної гастроентерології в Україні і у світі за рахунок комплексного всебічного висвітлення проблеми, надання найсучасніших поглядів не тільки на патогенетичні механізми формування, а й на можливості неінвазивної діагностики стеатозу підшлункової залози в дітей, що є пріоритетними саме в дитячій практиці. Уперше в Україні авторами представлений власний досвід застосування інноваційних візуалізаційних методик — еластографії та стеатометрії в діагностиці патологічних змін підшлункової залози в дітей, що є прогресивним не лише у вітчизняному, а й світовому науковому просторі.

Автори у своїй роботі детально аналізують патофізіологічні механізми, що лежать в основі формування ендокринної й екзокринної недостатності підшлункової залози на тлі стеатозу, які визначають особливості клінічної картини і вибір спрямованості терапевтич-

них заходів. Беззаперечною перевагою монографії є ретельне дослідження факторів ризику розвитку й прогресування стеатозу підшлункової залози, що дозволило авторам розробити й запровадити до практичного застосування систему прогнозування розвитку стеатозу підшлункової залози в дітей. Авторами поданий алгоритм діагностики стеатозу підшлункової залози в дітей з ожирінням, що, безумовно, становить інтерес для фахівців, які працюють у сфері практичної медицини.

Беззаперечну практичну спрямованість має розділ монографії, присвячений аналізу клінічних випадків та персоніфікації діагностично-лікувальної програми в кожному конкретному випадку. В окремому розділі наведені напрямки терапії стеатозу підшлункової залози, окреслені перспективи майбутнього лікування.

Матеріал викладений послідовно, має внутрішню логіку, грамотно структурований, прекрасно ілюстрований.

Джерела, цитовані в монографії, відображають сучасний стан знань із досліджуваної проблеми.

Таким чином, монографія проф. Ю.М. Степанова і к.м.н. О.Ю. Лук'яненко «Стеатоз підшлункової залози у дітей» становить науковий і практичний інтерес для лікарів-педіатрів, дитячих гастроентерологів, сімейних лікарів і лікарів інших спеціальностей. Рецензована робота дозволить підвищити ефективність діагностики і лікування стеатозу підшлункової залози в дітей. Матеріали, подані в монографії, можуть бути рекомендовані для включення в програми підготовки лікарів різних спеціальностей. ■